

İktidardakiler

Montsuzlar, bir öğretmenin kaleminden çıkmış, Türkiye'deki eğitim anlayışını sorgulayan önemli bir kitap. Ömer Açık, Montsuzlar adlı kitabında, eğitim algısını yaratan nedenleri kahramanı Veysel aracılığıyla bizlere sunarken ders çıkarabileceğimiz elzem bir gerçeği dile getiriyor. Yunus Emre Lisesi'nde bir zamanlar öğrenci olan İbrahim'in, yıllar sonra, yine aynı lisede müdür olduğu zaman, kısaca İbrahim'den İbrahim Bey'e terfi ettiğinde nelerin değişebileceğini, başlangıçta her şeyin ne olduğunu, zamanla ne olabileceğini tartışıyor bizlerle.

Değişen nedir sorusu ise, cevap olarak 'iktidar olmanın sağladığı sarhoş edici, doymak bilmeyen güç' biçiminde özetlenebilir.

Kitapta öğrencilerin İbrahim Bey'e ve sisteme karşı geliştirdikleri (sistem deyince biraz açalım; okuldaki mont dağıtımı sırasında alfabetik sıralama yüzünden Veysel ve V gibi sona kalan diğer harflerin mağdurlarından Yelda montsuz kalır, bu da başta alfabetik sıralama olmak üzere birçok şeyin sorgulanmasına yol açar, kısaca öğrenciler kazan kaldırır) protesto, zamanla okula yayılır ve özellikle de çok hoşgörülü olduğunu savlayan, öğrencinin yanında ve iyilik timsali olduğunu iddia eden İbrahim Bey'i 'vayyy bunu bana nasıl yaparsınız alçaklar, utanmıyor musunuz' biçiminde zıvandan çıkarır! Veysel'in yazdığı 'Alfabetik Diktatörlüğe Son' başlığıyla öğrencilerle ve okul idaresiyle buluşan bildiri, alfabeden yola çıkarak yaşamda konulmuş kuralları sorgulaması anlamında kıymetlidir:

'Daha dünyaya gelir gelmez, adımız konar konmaz, biz farkında bile olmadan daha, bizi bir yerlerde sıraya sokan mantıksız bir kural var. Hayatımızı düzene koymakla görevlendirilmiş (ama kim görevlendirmiş onu, belli değil) bir sıralama yöntemi. Okula başlamadan ezberlediğimiz ama neden öyle diye asla sormadığımız bir baş belası... Şimdi sormak istediğim şey şu: Bir liste, her şeyden önce, adaletli olmak zorunda değil mi sizce de? Alfabetik sıra, sözüm ona bilinen en eski ve en doğru sıralama yöntemi. Kullanışlı filan. Peki ya adaletli olmak?... Herhangi bir mantıktan yoksun olan bu sistemi her yerde kullanıyoruz. Daha fena olan bir şey var: Neden böyle diye sormuyoruz. Nedenini bilmeden onu doğru saymak ve kullanmak akılcı mı?'

Yaşamımızda birçok alana uygulanabilecek bu cümleler, suyun başını tutan İbrahim Bey'i ve onun destekçilerini gerçekten delirtiyor. Neden dersiniz, ee zaten cevabı biliyorsunuz! İbrahim Bey ve onun gibilerin sorgulamayı sevmemelerinin nedeni, kendi kurdukları iktidarlarına yönelik hemen her şeyi bir tehdit olarak algılamaları. İktidarı insanlar neden bu kadar seviyor sorusu ise bir başka bildiri konusu olabilir ve nicelerini kızdırabilir. Türkiye'de eğitim sistemimizde gördüğümüz, sonrasında yaşamda uyguladığımız da budur. Kendi gölgesinden korkan insanlar haline dönüşmek, şu meşhur 'acaba fazla mı ileri gittim?' sorusunun altında ezilenler olmak. Veysel gibilere ise ne olur, onu da çok iyi öğrenmişizdir! Bu arada Veysel'in okul armalı yeni mont düşkününü bir çocuk olduğunu düşünmenizi istemem. Veysel, eskiyi, tutumlu olmayı seven bir çocuk. Sorguladığı ise işlerin niye böyle yürüdüğü, insanların neden hemen her şeyi soru sormadan kabullendiği yönünde. Daha da ilginç inatla adaleti arıyor!

Ömer Açık'ın kitabında işte bu Veysel pes etmiyor. Araştırma inadından vazgeçmeyip İbrahim Bey'in İbrahim günlerinde kaleme aldığı bir protesto metnini açığa çıkarıyor. 'Ya Hep Beraber Ya Hiçbirimiz' başlığı taşıyan bu bildiri metni, yıllara yenilmemiş ama kendine yenilmiş İbrahim Bey'in bugün geldiği yerin de paradoksal özeti oluyor sanki. Etrafımızın onun gibi insanlarla dolup taşıdığı bir kez daha hatırlıyoruz bu sayede. Hak aradığımız iddia ederek yola çıkanların, içlerindeki firelere yenilerek sonunda nasıl canavarlaştığını, büyük tiranlara dönüştüğünü ve o gücü korumak için nasıl hem de nasıl daha da fazla otoriterleştiklerini...

Bereket İbrahim Bey, kurgu gereği daha insafli çıkıyor ve sonu, hemen her kulun çok ama çok ders alması gereken Kral Macbeth gibi olmuyor!

(Montsuzlar, Günışığı Kitaplığı, Ömer Açık Macbeth, Remzi Kitabevi, çev. Bülent Bozkurt, W. Shakespeare)

★ ★ ★

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı yararına 24 Mayıs 2017 Çarşamba günü, saat 13.00-19.00 arasında kütüphane amfisinde Komşu Kapısı Maçka Dayanışma Derneği 'Kadınlar Matinesi' mezat grubu işbirliği ve desteği ile gerçekleştirecek, giysi, aksesuar, ev objeleri, ev tekstili, küçük ev eşyası, takı, ayakkabı, çanta, eşarp, şapka vb. olmak üzere çeşitli eşyaların yer alacağı mezada gitmeyi unutmayın!